

Liten guide till folkbildning

Vad är folkbildning?

Varje år träffas miljontals människor i Sverige för att dela med sig av kunskaper, utbyta synpunkter och diskutera åsikter. Formen kan vara en kurs, en studiecirkel eller en kulturaktivitet men effekten är alltid densamma: när möten skapas uppstår nya idéer och nya insikter. Ett slags korsbefruktning som inte bara utvecklar de personer som deltar, utan hela samhället. En sådan blandning är oerhört viktig för en väl fungerande demokrati. Och därmed ett bra Sverige.

Folkbildningen är Sveriges största mötesplats för människor som vill utvecklas. En plats för ökad kunskap och engagemang.

Folkbildningen har en lång tradition. I över hundra år har människor i Sverige frivilligt samlats för att på egna villkor tillsammans studera, ta del av föreläsningar, delta i kulturprojekt med mera. På detta sätt har människor träffats – och fortsätter träffas – för att lära sig mer, för att stärka sina möjligheter att påverka sina egna livsvillkor och ofta för att påverka och förändra förhållanden i samhället.

En demokratisk samtalskultur ligger till grund för folkbildningen och arbetet i studiecirkel och kurser, där deltagarna har ett stort inflytande och gemensamt är med och formar innehållet utifrån sina erfarenheter och frågor. All folkbildning är inte statsbidragsberättigad men den folk-

bildning som uppfyller statens syften och kriterier kan vara det. Det innebär att studieförbundet kan anordna och stötta folkbildningsverksamhet på olika sätt.

Folkbildningen finansieras till stor del genom stöd från stat, landsting och kommuner. Utöver den mer traditionella verksamheten med studiecirkel, kurser med mera bedriver studieförbundet och folkhögskolor även annan verksamhet, på uppdrag av samhället, organisationer med flera. Det kan till exempel gälla uppdrag från kommuner och arbetsförmedlingar.

Vad är poängen med ett studieförbundet?

Studieförbundet Bildas uppgift är att stimulera enskilda och grupperns sökande efter kunskap och utveckling. Därför vill Bilda skapa mötesplatser och möjligheter att genomföra studiecirkel, annan folkbildning, kulturarrangemang och kurser.

Bildas insatser kan handla om allt från att erbjuda våra konsulenter omfattande kompetens till mycket konkreta saker – som att erbjuda ledarutbildning, ordna replokal för ett band, fixa speltillfällen för en musikgrupp, plocka fram lämpligt studiematerial, vara bollplank för idéer, forma ett projekt, eller kanske ge ekonomiskt stöd till omkostnader för cirkelns/gruppens verksamhet. Bilda kan dock aldrig erbjuda schablonmässigt stöd med kronor per timme.

Man får inte samverka med mer än ett studieförbund samtidigt om samma verksamhet.

Föreningsverksamhet kan ofta vara folkbildningsmässig. Statsbidraget är dock inte avsett för reguljär föreningsverksamhet. Ett av villkoren för statsbidraget är att verksamheten skall vara utformad så att den är öppen och tillgänglig för alla. Som reguljär föreningsverksamhet räknas till exempel interna planeringsmöten, medlemsmöten, sammanträden och liknande sammankomster, gudstjänster och andakter. För dessa aktiviteter kan inte statsbidrag nyttjas.

Bilda bidrar aktivt till samverkande organisationers folkbildningsarbete, bland annat genom vår ledarutveckling *Lära för att leda*, som erbjuds alla ledare inom Bilda. Kursen innebär en möjlighet att utvecklas som ledare.

Studiecirkel

Studiecirkeln är den vanligaste verksamheten, och bedrivs i de mest skiftande ämnen. En studiecirkel kan genomföras med enbart fysiska möten, en kombination av fysiska möten och distansstudier eller i sin helhet på distans. Deltagarna behöver inte vara fysiskt samlade vid distansmöten, däremot måste de delta samtidigt för att träffen ska kunna rapporteras. Kontakta din Bildakonsulent om du vill genomföra en studiecirkel helt eller delvis på distans.

Studiecirkeln ska kännetecknas av:

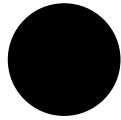
- Att den är öppen för alla, utan krav på förkunskaper.
- Att deltagaren avgör själv om han/hon vill delta.
- Att deltagarna har inflytande över innehåll och upplägg.
- Att den leder till ett lärande vars syfte är utveckling och förändring.
- Att kunskap söks gemensamt genom samtal och dialog.
- Att det finns tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna.
- Att det finns studiematerial med studieplan eller en av gruppen utarbetad skriftlig arbetsplan där någon form av studiematerial ingår.
- Att ledaren är godkänd av studieförbundet och har den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget.

Studiecirkeldeltagare ska få sådan information att de

- vet att de deltar i en studiecirkel,
- vet vilket studieförbund som anordnar cirkeln de deltar i,
- har möjlighet att ta ansvar för sitt lärande.

Planering och material

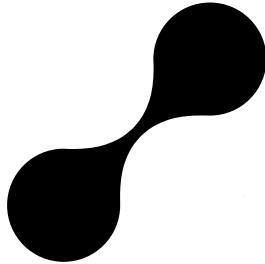
Vid cirkelns början planerar deltagarna och ledaren gemensamt sitt studiearbete. Gruppen har både frihet och ansvar att anpassa planeringen så att den svarar mot deltagarnas

INGEN

VÄXER

UTAN MÖTEN

förväntningar. En arbetsplan måste finnas till varje studiecirkel. Som grund för cirkelstudierna finns också någon form av studiematerial, som väljs av cirkeln gemensamt och som senast vid andra cirkelsammanskomsten finns tillgänglig för deltagarna. I en studiecirkel där deltagarna väljer att fördjupa sig inom olika områden kan studiematerialen vara lika många som cirkeldeltagarna, ja till och med fler.

Tid

För att ge utrymme för fördjupning och reflektion mellan sammankomsterna arbetar studiecirkeln under en längre tid och vid minst 3 sammankomster. En studietimme omfattar 45 minuter och 9 studietimmar totalt är minimum för att en cirkel ska vara berättigad att utgöra underlag för bidrag.

Deltagare

Människors möten och dialog är kärnan i all folkbildningsverksamhet. 3 deltagare inklusive ledaren är minimum för statsbidragsberättigad cirkel. Men i många cirklar är det en fördel att vara fler deltagare. Möjligheterna att föra ett samtal, där alla kan komma till tals, sätter samtidigt maximigräns för hur många deltagare som ryms i cirkeln. Cirkeln ska ha en dokumenterad plan för cirkelns genomförande och gruppens storlek ska vara minst 3 och maximalt 20 deltagare inklusive ledaren.

För att räknas som deltagare i cirkeln förutsätts närvaro vid minst 3 cirkelträffar, varav minst 1 gång vid de 3 första träffarna samt närvaro vid minst 9 studietimmar. Man ska under året ha fyllt minst 13 år.

Ledarens roll

Ledarens huvudsakliga roll är att hålla ihop gruppen och att se till att gruppens gemensamma kunskaper och erfarenheter tas tillvara. Beroende av ämnets karaktär kan ledaren behöva ämneskunskap.

Ledaren håller kontakt med studieförbundet och har ansvar för närvarolistan. Efter sista sammankomsten undertecknar ledaren närvarolistan och tar därmed ansvaret för att den är sanningsenligt och rätt ifylld. Listan skickas till Bildakontoret.

Skulle gruppen träffas utan att ledaren är med, ska en vikarierande ledare utses. Även en vikarierande ledare ska underteckna närvarolistan efter sista sammankomsten. Observera att närvarolistan är ett juridiskt dokument som ska fyllas i med bläck eller annan beständig skrift för att vara giltig.

Anmälan av studiecirkel

När du startar en studiecirkel, ladda ner *Anmälan av studieverksamhet* från www.bilda.nu/blanketter, eller kontakta ditt Bildakontor för att få blanketten. Anmälan ska innehålla kompletta personuppgifter.

Du kan även anmäla/starta en cirkel via vår webb, Bilda.nu. Som cirkelledare kan du välja om du vill använda e-lista (elektronisk närvarolista) eller en papperslista.

Är du ny ledare inom Bilda får du träffa en av våra konsulenter för en introduktion. Bilda har ett ansvar för att godkänna alla nya ledare.

Exempel på vad som kan vara en studiecirkel

Föreningskunskap • ledarskap • kost och hälsa • hantverk • föreningsutveckling • körsång • rockmusik • dans • teater • bibelstudier • konfirmationsundervisning • tro och livsåskådning • tjej- och killgrupp • samtalsgrupp • mindre körgrupp • data • föräldrakunskap med mera.

Sammanfattning

För att en cirkel ska godkännas krävs:

- Minst 3 sammankomster.
- Minst 9 studietimmar à 45 minuter.
- Minst 3 deltagare inklusive ledaren.
- Deltagare måste fylla minst 13 år under året för att räknas som godkänd.
- Max 20 deltagare, ledaren inräknad.
- För att räknas som godkänd deltagare krävs närvaro vid minst 3 tillfällen varav minst 1 av de 3 första sammankomsterna, och närvaro vid minst 9 studietimmar.

Annan folkbildningsverksamhet

All bildningsverksamhet kanske inte uppfyller villkoren för att kallas studiecirkel. Det kan gälla om deltagarna är yngre (under 13 år), gruppen är stor, till exempel en kör, arbetet i gruppen sker koncentrerat under en kortare tid eller har ett upplägg som har en friare eller mera experimentell form än en studiecirkel. Annan folkbildningsverksamhet medger friare och mer flexibla former än studiecirkeln. Tre deltagare, inklusive ledare, är minimum för att annan folkbildningsverksamhet skall kunna rapporteras som grund för statsbidrag. Deltagarna kan vara fler än vad som rekommenderas för studiecirkeln. Deltagarna skall under verksamhetsåret fylla minst 6 år.

Arbetet ska precis som i en cirkel präglas av demokratiska former och allas delaktighet.

Annan folkbildningsverksamhet anmäls och redovisas på samma sätt som en studiecirkel. Ledaren ska vara godkänd av studieförbundet och det ska finnas en dokumenterad plan för verksamhetens genomförande.

Exempel på Annan folkbildningsverksamhet

Stora körer • barnkörer • olika typer av workshops • kvinno-/mansfrukostar • prova-på-verksamhet • temasamtal med mera.

Kurser

I en kurs bidrar en lärare/föreläsare ofta med sin specifika kunskap. Kurser anordnas av Bilda i samverkan med församling/kyrka, folkhögskola, annan Bildaregion, eller samverkanspart.

Exempel på kurser

Idéhelg • ledarutbildning • kurs i MOD/Mångfald och Dialog • kurs i Vuxendialog • utbildning för förtroendevalda med mera.

Kulturprogram

Kulturprogram riktar sig till ungdomar och vuxna och ska framföras inför eller tillsammans med minst 5 deltagare utöver studieförbundets ledare, och pågå minst 30 minuter. Kulturprogrammet ska ge kulturupplevelse och bidra till att skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke. Kulturprogram skall vara öppet för alla och annonseras i förväg till exempel genom tidning, hemsida eller affisch. Bildas roll som anordnare skall tydligt framgå vid inbjudan till och genomförande av varje program, och Bildas logotyp ska alltid finnas med.

Kulturprogram som genomförs i privata hem är inte berättigade till statsbidrag.

Studieförbundet Bilda ser gärna en långsiktig samverkan när det gäller att utveckla kulturverksamhet. Kontakta Bilda

i god tid när kulturprogram planeras, också om det gäller ekonomiskt stöd. Bilda kan eventuellt hantera administrationen vid större arrangemang – fråga din Bildakonsulent. Blankett för *Anmälan av kulturprogram* hittar du på www.bilda.nu/blanketter.

Vid varje kulturprogram måste det finnas en utsedd Bildaföreträdare närvarande. Denne ansvarar för programmets genomförande och är den som skriver under kulturrapporten. Tänk på att alltid bifoga kopia på inbjudan/programblad vid rapportering.

För arvodering av medverkande i kulturprogram finns en särskild blankett, *Kostnadsersättning och arvode till privatperson*, som Bildaföreträdaren skriver under. Det är viktigt att fylla i alla uppgifter. (Blanketter kan rekvireras från Bildakontoret eller hämtas via www.bilda.nu/blanketter).

Exempel på kulturprogram

Seminarier • konserter • filmvisningar • föredrag • kvinno-/mansfrukostar • konstutställningar • dansuppvisningar • teater med mera.

Vi är angelägna...

...om att samtala om vad vi kan göra tillsammans!

Vi vill gärna

- vara med i processen att utveckla idéer
- erbjuda kunskap i pedagogik och metodik
- dela med oss av ett stort kontaktnät
- hjälpa till att lägga upp kurser
- ge tips på studiematerial
- erbjuda ledarutbildningar.

Välkommen att höra av dig!

Våra kontaktuppgifter hittar du på Bilda.nu

För information om hur vi på Bilda hanterar personuppgifter, läs mer på www.bilda.nu/dataskydd

WWW.BILDA.NU

